

Henkitorviavanneleikkaus

Trakeostomia eli henkitorviavanne on kirurginen toimenpide, jossa tehdään avanne kaulan ihon läpi henkitorveen. Avanteeseen laitetaan erillinen kanyyli, joka pysyy paikallaan erillisen kiinnitysnauhan avulla. Trakeostomia tehdään, kun normaali hengitysreitti on vaarassa tukkeutua esim. leikkauksen aiheuttaman turvotuksen, sädehoidon tai kasvaimen vuoksi. Trakeostomia voi olla väliaikainen tai pysyvä.

Hengitysilman kostutus

Leikkauksen jälkeen suu ja nenä eivät enää kostuta, lämmitä ja puhdistaa hengitysilmaa. Kuiva hengitysilma lisää tulehdusriskiä, karstoittaa henkitorvea ja tekee limasta vaikeasti yskittävää. Tämän vuoksi on ehdottoman tärkeää pitää henkitorvi kosteana. Kuivumisen ehkäisemiseksi pidä jatkuvasti kanyylin päässä kertakäyttöistä keinonenää, joka kostuttaa hengitysilmaa.

Limaisuus

Limaisuus lisääntyy leikkauksen jälkeen. Lima ei nouse enää normaalisti kurkkuun ja suuhun, vaan se pitää yskiä tai imeä kanyylin kautta pois. Runsas limaisuus saattaa aluksi ihmetyttää. Sitä lisäävät mm. aikaisempi tupakointi ja tulehdukset.

Kanyylin huolto ja avanne

Kanyylin sisäosaa tulee puhdistaa vähintään 3 kertaa vuorokaudessa limaisuudesta riippuen. Ennen sisäosan poistamista on hyvä imeä tai yskiä lima pois. Kanyylin sisäosan puhdistus tulee tehdä kanyyliharjalla juoksevan veden alla. Tämän jälkeen sisäosan voi asettaa takaisin paikoilleen.

Hoitaja puhdistaa aluksi kanyylin puolestasi, mutta tavoitteena on, että pystyt itse huoltamaan kanyylin. Avanteen ihoa voit hoitaa suojavoiteella ja tarvittaessa vaihtaa puhtaan taitoksen kanyylin alle.

Suun hoito ja suihkussa käynti

Suuhygieniasta huolehtiminen on tärkeää. Suu kuivuu normaalia helpommin ja altistaa hampaiden reikiintymiselle. Suun kuivuutta helpottamaan voit kokeilla apteekista saatavia imeskelytabletteja ja suolavesipurskuttelua. Suun limakalvoja voit sivellä Ceridal®-tai oliiviöljyllä. Apteekista on saatavana myös erikoishammastahnoja, jotka ovat hellempää limakalvoille.

Suojaa henkitorviavanne suihkussa vedeltä esim. keinonenällä tai erillisellä suihkusuojalla. Saunassa on hyvä pitää keinonenää, jotta kuuma ilma ei ärsytä keuhkoja.

Puhuminen

Heti leikkauksen jälkeen puhuminen ei onnistu, koska leikkauksessa laitetaan kuffillinen kanyyli. Aluksi voit kommunikoida esimerkiksi kirjoittamalla. Kuffi = matalapaineinen ilmatyyny pitää reitin hengitysteihin tiiviinä ja leikkauksen jälkeen mahdollisesti valuva erite ei pääse hengitysteihin. Hoitaja ohjaa puhumisen harjoittelussa.

Syöminen ja juominen

Toimenpiteen jälkeen lääkäri antaa sinulle luvan ensin juomiseen ja sitten syömiseen. Kanyylin liike saattaa ärsyttää ja yskittää nielaistaessa. Tätä helpottaa usein sopivarakenteisen ruoan ja asennon etsiminen ja kanyylinauhojen sopiva kireys.

Kotiutuminen

Kotiin pääset, kun haavat ovat parantumassa hyvin, hallitset kanyylin sisäosan puhdistuksen ja henkitorviavanteen hoidon.

Saat aluksi mukaan hoitotarvikkeita ja jatkossa voit noutaa ne ilmaiseksi hoitotarvikejakelusta.

Yhteydenotot

Korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikka arkisin klo 8.00 – 14.00 p. 014-269 5766

Operatiiviset sairaansijat iltaisin ja viikonloppuisin p. 014 269 1015